

At lægge Seminarier enten ved København eller ved Aarhus, vil tillige have den store Fordel, at det ikke bliver nødvendigt at forbinde et Internat eller en Kostskole dermed. Skal det lægges i en lille By eller ude paa Landet, bliver den af Regeringen fordrede Kostskole omtrent nødvendig, medens man kan undvære den ved en stor By, og derved vil der kunne spares meget betydelige Besparelser, især hvad Bygningernes Opførelse angaar, men ogsaa med Hensyn til den fremtidige Drift. Jeg skal ikke komme ind paa alle de Betragtninger, som have været fremme fra forskellige Sider om Læreruddannelsen i sin Helhed. Jeg tror, at af de førte Bemærkninger, jeg har gjort om det Forslag, som her foreligger, vil man kunne slutte, hvad jeg i saa Henseende mener. Hvis der skulde være Tale om forfra at indrette Seminarier her i Landet, vilde jeg være af den Mening, at det var bedst at have et eller to forholdsvis store Seminarier liggende ved København eller det ene ved Aarhus; men nu have vi en Gang de 4 Seminarier fra gammel Tid, og hvad man kan gøre, for at de kunne blive saa fuldkomne som muligt, maa man altsaa gøre; i alt Fald indtil videre kan man ikke godt gaa yderligere. Men just ogsaa for Lærernes Uddannelses Skyld, for en Gang i Fremtiden at tage Bestemmelse om, hvorledes Statsseminarierne endelig skulle indrettes, forekommer det mig, at det vilde være overordentlig heldigt, om dette Forslag kunde gaa igennem, og at dette Seminarium blev indrettet, om jeg saa maa sige, efter alle Nutidens Fordringer, efter alle Kunstens Regler, for at der derigennem kunde opnaaes en saa god pædagogisk Uddannelse som muligt. Hvis det saa slog til, som det maa haabes, kunde Tiden være kommen til at gaa til den ganske vist temmelig store Udgift, som de øvrige Seminariers Sammendragning og Flytning vilde medføre. Jeg skal slutte disse ganske førte Bemærkninger med det Haab, at det høje Ting vil skænke denne vigtige Sag en nøje Undersøgelse i et Udvalg, og om det ikke i den nu ikke forholdsvis lange Tid, der er tilbage af Samlingen, just skulde blive muligt at føre den igennem, der dog kan lægges et Grundlag, saa at vi kunne komme videre til næste Aar og virkelig saa en Statsanstalt til Uddannelse af Lærere, som jeg ikke ser rettere, end at vi i høj Grad trænge til.

Ministeren for Kirke- og Undervisningsvæsenet (Boos): Den langvarige og meget omfattende Forhandling, som har fundet Sted, nøder mig til at fatte mig

i Kortshed. Der er blandt de Ytringer, der ere faldne, grumme meget, hvori jeg er enig, men det ligger for den største Del uden for Loven, medens der ogsaa er grumme meget, hvori jeg er uenig, og uheldigvis vedkommer det især Lovforslaget. Jeg skal over for denne Situation i korte Træk gøre Rede for, hvilken Tanke der har motiveret Lovforslaget, som det er blevet fremst i det andet Ting og vedtaget af dette. Den Kendsgerning, at efter at Lovgivningen først havde aabnet en meget omfattende Afgang dertil, have Kvinder deltaget i Lærervirksomheden ved Folkeskolen i stor Udstrækning, og som det vistnok fra alle Sider vil være erkendt, med god Frugt, forekommer mig og maa forekomme enhver at opfordre til fra Statens Side at give Støtte til Uddannelse af Kvinder til Lærere. Dette har Staten jo til en vis Grad ogsaa gjort, den har ikke jagt, at det var noget den sigegyldigt. Der er paa Finansloven bevilget en Sum, som uddeles til Understøttelse for Kvinder til Uddannelse til Lærere. Jeg mener nu, at det ikke er tilstrækkeligt, hvad Staten paa den Maade gør. Det er ikke blot ikke tilstrækkeligt, fordi det muligvis er kvantitativt for lidt. Det er muligt og rimeligt, at efterhaanden vil denne Sum blive forøget, og der kan mulig være Opfordring til paa forskellige Maader, som ere antydede af flere ærede Talere, at ændre noget i Reglerne for Uddelingen af denne Understøttelse. Men selv om Summen forøgedes, og selv om disse Regler ændredes paa forskellig Maade, tror jeg, at det alligevel maatte siges, at Staten ikke havde gjort nok. Den har kun gjort, hvad den bør gøre for Stolens og for de vordende Læreres Skyld, naar den, jaaledes som dette Lovforslag tilfigter, selv tager Del i Lærernes Uddannelse gennem en Statsanstalt. Jeg siger ikke, at Staten skal tage hele denne Undervisning paa sig — at det ikke er Meningen, fremgaar jo klart af Lovforslaget — den skal ikke monopolisere Uddannelsen af Lærere i sin Haand, men der er, som et æret Medlem rigtig har bemærket, kun Tale om aarlig at uddanne gennem den foreslaede Anstalt $\frac{1}{5}$ af det Antal, som nu aarlig indstiller sig til Prøve. Den skal kun tage Del i Lærernes Uddannelse, og det væsentlig for at give sin Støtte til paa den ene Side at fremme en fornuftig og metodisk Uddannelse og paa den anden Side at modvirke en uheldig Uddannelse. Det er ingenlunde min Mening at ville sige, at den private Uddannelse, som har fundet Sted med den nævnte lille Understøttelse fra Statens Side, og som har haft Markedet alene for sig, ikke skulde have været tilfredsstillende